



# Pla nacional del llibre i la lectura

## Part I - Sessió “La mediació lectora I”

# 1 | Introducció

## Context

El Govern de la Generalitat, a través del Departament de Cultura i en coordinació amb el Departament d'Educació i amb la col·laboració de representants i experts dels dos àmbits, ha iniciat un projecte que té com a objectiu identificar **propostes que ajudin a incrementar els índexs de lectura i l'hàbit lector**, especialment en català.

En aquest sentit, s'han generat diferents grups de treball tenint en compte una selecció d'àmbits d'actuació a partir dels quals s'identificaran oportunitats i **propostes d'actuació que han de configurar el Pla nacional del llibre i la lectura**.

## Objectiu del document

Aquest document pretén ser **una eina de reflexió i inspiració** per als assistents de cadascuna de les trobades per tal que el debat que es generi sigui el més enriquidor possible i **inclogui una mirada cap a la transformació digital, la perspectiva de gènere, la diversitat i la sostenibilitat**. Aquest document no pretén ser un estudi de mercat ni un marc global de tendències del sector.

Per aconseguir-ho, es compartiran **tendències i casos de referència tant d'àmbit nacional com internacional, impulsades tant des del sector públic com des de la iniciativa privada per a cadascuna de les temàtiques**.

## Llista de temàtiques:

1. Dades, recerca i informació

2. Els creadors

3. Diversitat i accés a la lectura

4. Reconeixement, revaloració i prestigi

### 5. La mediació lectora

**5.1. La mediació lectora – Famílies i escoles**

**5.2. La mediació lectora – Bibliotecaris, llibreters, altres mediadors**

6. La indústria

7. La promoció del llibre i la lectura

8. Visibilitat del llibre i de la lectura als mitjans de comunicació i les xarxes

9. Els lectors i l'accés inicial a la lectura

10. Els espais de lectura

## 2 | Mediació lectora



Ens fem lectors —adquirim l'hàbit o el gust per la lectura— amb el pas del temps, i gràcies a un procés formatiu i pel fet de viure experiències motivadores en diferents contextos ens fem lectors —o no. Per aquest motiu, **el paper dels mediadors (famílies, escola, biblioteques, llibreries, persones que es dediquen professionalment a la mediació) és fonamental** i, per això també, cal **reflexionar sobre la formació inicial i continuada** dels mediadors, sobre les **eines i recursos** de què disposen i sobre els que serien necessaris perquè puguin exercir la seva funció de manera òptima.

Aquesta temàtica s'abordarà en **dues sessions de diagnosi i dues de propostes**. Tenint en compte que tots els temes s'entrellacen caldrà abordar les diferents qüestions en les dues sessions.

### Sessió 1

Mediació de famílies i escoles

### Sessió 2

Mediació de bibliotecaris,  
llibreters i altres mediadors

### **3 | Context i referències: com s'està mediant per tal de fomentar la lectura?**

**A continuació es mostren 2 temàtiques per al debat i la reflexió:**

**1. Els mediadors, figures clau per fomentar la lectura**

**La realitat i els reptes de la mediació per part de les famílies**

**2. La mediació a les escoles**

**Com es pot mediar des de l'entorn escolar fent servir nous recursos?**

### 3 | Context i referències

## 1. Mediadors, figures clau per fomentar la lectura

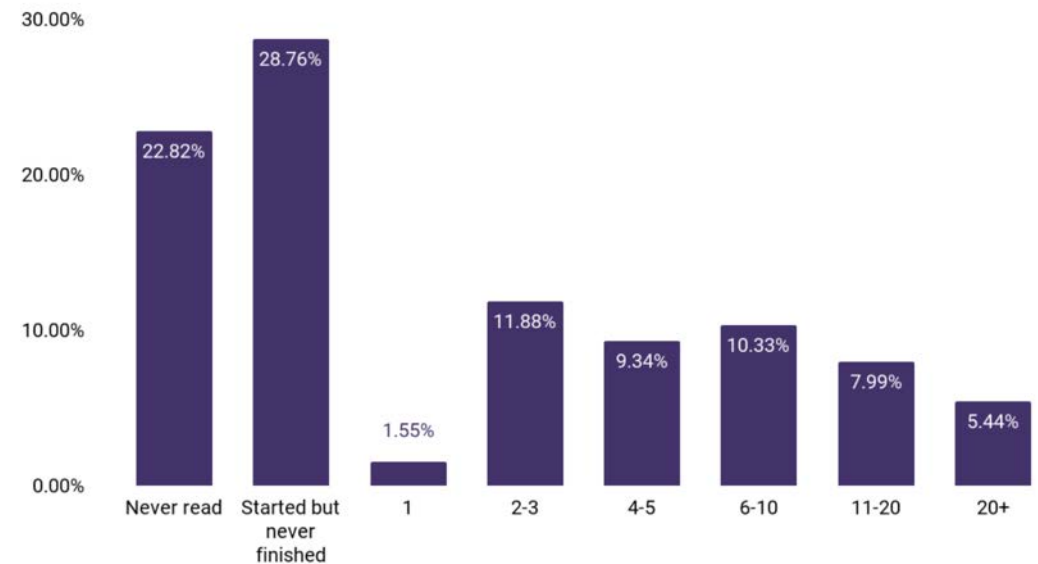
El mediador és un pont o enllaç entre els lectors i els llibres. La seva feina és **connectar la realitat de l'individu amb la lectura** i alhora monitorar el seu progrés i adaptar les recomanacions a cada persona. A més, ens trobem en un **context amb molta oferta literària i sobreinformació**, que fan que el paper dels mediadors sigui clau.

En aquest sentit, **un mediador** no només ha de tenir accés a llibres sinó que **ha d'entendre la diversitat i el context del lector, tenir una relació amb la literatura i habilitat per comunicar-se.**

Si un mediador recomana un llibre que connecti amb el lector, les probabilitats que esdevingui un lector habitual són molt més altes.

No s'ha de confondre mediació amb l'animació o promoció de la lectura, que si bé poden generar un interès inicial mitjançant activitats lúdiques (contacontes, titelles, etc.), no necessàriament aconsegueixen una connexió entre el lector i el llibre. **El mediador ha de fer una recomanació personalitzada i no una prescripció generalitzada.**

Number of books finished in past 12 months



Font: [Wordsrated EUA](#)

El 28,76% de les persones no acaben mai de llegir un llibre sencer. Els que acaben un llibre sencer tenen un 29,02% més de probabilitats de llegir-ne almenys un altre.

### 3 | Context i referències

## 2. La realitat dels mediadors – Les famílies

Un estudi elaborat amb estudiants de l'Estat espanyol per GoStudent, l'EdTech més valorada d'Europa, demostra que **els joves amb famílies lectores llegeixen més**. A continuació es comparteixen algunes dades:

- Els fills dels pares que llegeixen almenys una vegada a la setmana (40%, en el cas dels espanyols) van llegir de mitjana gairebé 17 llibres l'any passat, davant dels 11 que llegeixen els joves que manifesten que la lectura no és un hàbit a casa seva.
- El 41% dels joves espanyols que van respondre a l'estudi afirmen que no els agrada llegir.
- Gairebé una tercera part (29%) admeten que molts dels llibres llegits durant l'any passat van ser imposats a l'escola; mentre que el 26% afirmen que menys de la meitat de les lectures van ser part d'una tasca escolar.

Hi ha famílies que no són conscients que el seu paper com a mediadors és clau, d'altres entenen la importància de fomentar la lectura en els fills, però, de vegades, ells mateixos no són lectors. Per tant, sovint trobem famílies que no saben com recomanar lectures als seus fills i que no estan familiaritzades amb el funcionament de les biblioteques.

Font: [El Economista](#)





### 3 | Context i referències: bones pràctiques en la mediació lectora

#### **Biblionasium**, xarxa social per a nens, famílies i educadors

Creada inicialment per a mares i pares, es descriu com una xarxa social per a nens que serveix de guia per a les famílies i que també és una eina per als educadors. Biblionasium combina la tecnologia amb la connexió personal a través d'un espai de suport.

La plataforma recull un catàleg de llibres orientat al públic infantil compartit pel nen o nena, pels pares, pels educadors i per altres nens. Els llibres van acompanyats de ressenyes.

#### **Beneficis per a les famílies:**

- Poden trobar llibres adequats als interessos i capacitats dels seus fills.
- Poden comprovar les tasques de classe i consultar la llista de llibres que han llegit o en els quals està interessat el seu fill.

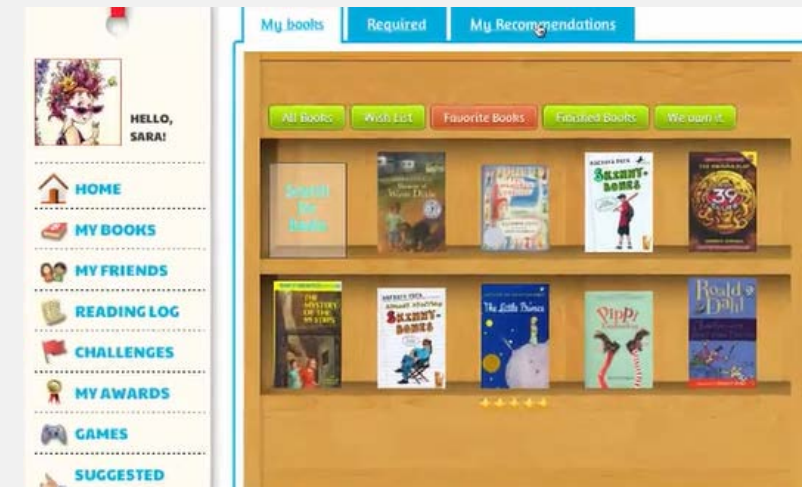
#### **Beneficis per als nens:**

- Poden connectar amb amics i mirar quins llibres són més populars.
- Poden recomanar els seus llibres preferits a tothom o rebre recomanacions d'amics.
- Poden construir la seva pròpia prestatgeria virtual.

#### **Beneficis per als educadors:**

- Poden descobrir els gustos literaris dels seus alumnes a través de les ressenyes i les recomanacions.
- Poden gestionar i controlar sense gaire esforç les llistes i els reptes de lectura.

Font: [Biblionasium](http://Biblionasium)



### 3 | Context i referències: bones pràctiques en la mediació lectora

#### ***The Need to Read Movement***, pla nacional de lectura de Finlàndia (I)

Els estudis mostraven que tant **l'alfabetització dels joves finlandesos com el seu entusiasme per llegir havien disminuït en un curt període de temps**. Els adults també llegien menys i la lectura no es considerava tan important com abans. Per aquest motiu, el **2018** Finlàndia va celebrar el **Fòrum Nacional d'Alfabetització**, amb l'objectiu de marcar les directrius per desenvolupar l'alfabetització i l'entusiasme per la lectura dels nens i els joves.

El president del Fòrum va remarcar la importància de fer **un pla a llarg termini que tingués en compte les noves maneres de llegir**. Segons les paraules del president del Fòrum: “Les maneres de llegir poden i han de canviar amb el pas del temps. No importa si la gent llegeix textos en paper o a les pantalles del seu telèfon, o si aquests textos són novel·les, articles o blogs. El que és essencial és que la gent es centri en el que està llegint, entengui el que ha llegit i gaudeixi de la lectura. Els joves també volen que la lectura sigui més participativa i col·lectiva i la tecnologia moderna ofereix excel·lents oportunitats per a això”.

Font: [Ministeri d'Educació i Cultura de Finlàndia](#)





### 3 | Context i referències: bones pràctiques en la mediació lectora

#### ***The Need to Read Movement***, pla nacional de lectura de Finlàndia (II)



[Lukuliike - The Need to Read Movement](#), creat arran del treball del Fòrum Nacional d'Alfabetització, s'encarrega d'implementar les directrius elaborades pel Fòrum:

1. **Oferta de literatura en plataformes:** millora dels serveis digitals per llegir i escriure tot assegurant la disponibilitat i l'accessibilitat.
2. **Lectura col·lectiva i participativa:** oferta de models i plataformes participatives on els nens i joves puguin debatre, avaluar el que llegeixen i expressar les seves opinions.
3. **Oferta de llibres inclusius que atenguin totes les diversitats.**
4. **Models per als lectors:** animen els nens i joves a compartir el seu entusiasme per la lectura amb la resta de membres del moviment.
5. **De lectors a autors:** encoratgen els nens i els joves a produir les seves pròpies històries i a distribuir-les.

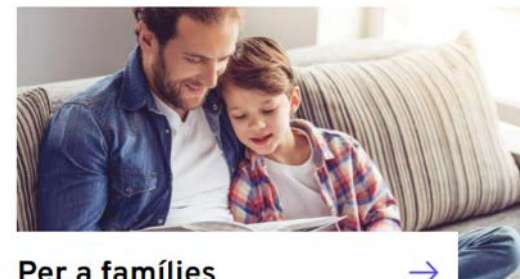
El moviment ha creat un espai on s'afegeixen de forma unificada totes les iniciatives i recursos per als diferents mediadors d'una forma molt clara i accessible.



Programa Nacional d'alfabetització 2030 →



Una escola de lectura →



Per a famílies →

Pares / Guardians / Famílies



Per a professionals →

Professionals d'educació infantil /  
Els professors / Professionals de la biblioteca

### 3 | Context i referències: bones pràctiques en la mediació lectora

#### ***The Need to Read Movement, pla nacional de lectura de Finlàndia (III)***



El Moviment per la Lectura de Finlàndia té un espai al seu web on s'ofereixen consells i recursos per facilitar la mediació lectora per part de les famílies. Hi ha suggeriments sobre com treballar l'afició a la lectura amb un nen o jove i quines eines es poden utilitzar per fomentar la lectura. En destaquem alguns:

- [Banc de materials](#): cercador de llibres i articles segons categories.
- [Sèrie](#): una bibliotecària parla amb diferents artistes de textos que tenen sentit per a ells. La sèrie forma part d'una col·laboració amb la biblioteca de la ciutat de Hèlsinki.
- [BookTube](#): comunitat a YouTube amb vídeos que recomanen i generen converses sobre llibres.
- [#bookstagram](#): enllaç a publicacions d'Instagram on es parla de llibres i se'n recomanen.
- [Fullet d'assessorament](#): recomanacions de llibres il·lustrats per a nens d'1 a 6 anys.
- [RisingShadow](#): recomanacions de literatura fantàstica.
- [Kirjasampo](#): recomanacions de literatura juvenil.
- [Goodreads](#): una pàgina global d'aficionats a la lectura on et pots registrar, indicar les obres que has llegit i rebre recomanacions.
- [Kvaak](#): portal de còmics.

Font: [Lukuliike](#)



### 3 | Context i referències: bones pràctiques en la mediació lectora

#### **“Lue Lapselle”, bossa de llibres per a cada nen nascut a Finlàndia**

La campanya **Bossa de llibres per cada nadó nascut** és un programa que va durar tres anys i que volia promoure la lectura primerenca i en veu alta amb els nadons.

Durant la campanya es van **repartir bosses de llibres a tots els nens nascuts el 2019, el 2020 i el 2021 quan feien les visites a les clíniques de salut maternoinfantil**. La bossa estava disponible **en finès, suec, sami, somali, àrab, estonià i rus**. Els continguts van ser elaborats per un equip d'experts, i l'Institut Finlandès de Salut i Benestar era soci del programa.

Font: [Lue Lapselle](#)

L'objectiu era oferir una bossa amb llibres a totes les famílies independentment del seu origen social o econòmic. A través dels centres d'atenció a la maternitat i la salut infantil, que són gratuïts i utilitzats per tothom, era fàcil arribar a totes les famílies de tots els municipis. La utilització d'aquest servei és obligatòria per rebre suport econòmic. És per això que el 99,4% de les famílies l'utilitzen.

**A Finlàndia, neixen 50.000 nens a l'any**. Les famílies fan entre 8 i 9 visites al centre durant l'embaràs i 10 visites durant el primer any de vida del nadó. Entre l'any i els 6 anys fan una visita anual.





### 3 | Context i referències

## 2. La realitat dels mediadors – Escoles

Es pot ser mediador sense tenir l'hàbit de lectura? Una investigació realitzada amb 2.175 estudiants de dotze universitats espanyoles mostra que només **el 7,7% dels futurs mestres enquestats són lectors habituals** i que **quatre de cada deu són no lectors o falsos lectors**.

Hi ha autors que consideren que **si un mestre manté una relació feble amb la lectura difícilment contribuirà a desenvolupar en els seus alumnes una motivació real per llegir**.

El paper dels mestres és fonamental per **crear el clima apropiat per potenciar la lectura i l'escriptura** dels seus alumnes i, per això, han de tenir **coneixements literaris actualitzats** i ser capaços de **plantejar una àmplia gamma d'activitats** que serveixin per motivar el gust per la lectura i per intentar construir l'hàbit lector.

Finalment, cal tenir en compte que tot i que els mestres puguin conèixer els interessos dels seus alumnes, de vegades tenen poc marge, perquè algunes lectures són obligatòries i ja venen predeterminades per l'administració.

Font: [Aula Magna 2.0](#)



### 3 | Context i referències: bones pràctiques en la mediació lectora

## ***The Need to Read Movement***, pla nacional de lectura de Finlàndia (IV)



### Programa per a escoles

El Moviment per la Lectura de Finlàndia recull totes les iniciatives entorn de la lectura en una única **plataforma amb recursos unificats i molt accessibles** per tal que escoles, famílies, llibreries, biblioteques i altres organismes puguin actuar com a mediadors.

Concretament, el **programa per a escoles s'anomena Escola de Lectura** i ofereix un espai on els docents poden:

- **Consultar els passos per elaborar un pla d'alfabetització** propi a l'escola i una [plantilla](#) per confeccionar aquest pla.
- **Accedir a recursos** que s'han generat des del moviment, però també a recursos externs que provenen del sector públic o del privat (ex., Goodreads).
- **Rebre consells i materials de promoció de la lectura:** relacionats amb els dies assenyalats de l'any (dia mundial de la Poesia, per ex.), setmanes temàtiques (Setmana de la Lectura, per ex.) i les campanyes que es fan anualment.
- **Assistir a conferències** periòdiques on poden compartir bones pràctiques o consells sobre diferents temàtiques.



gener Febrer →



Març Abril →



maig juny →



Juliol Agost →

Font: [Lukuliike](#)



### 3 | Context i referències: bones pràctiques en la mediació lectora

#### **School Library Association**

#### **Formació i recursos accessibles, pràctics i accionables**

L'SLA és una **associació de biblioteques escolars del Regne Unit** que fa formació continuada per a tot el personal implicat en la mediació lectora a les escoles i proporciona l'accés a recursos que serveixen com a suport al funcionament de les biblioteques escolars.

L'associació té més de 2.000 socis (particulars i escoles) i paguen una subscripció anual de 95 lliures que els dona accés a diferents serveis.

Font: [School Library Association](#)

#### **Principals serveis:**

- **Revista trimestral:** bones pràctiques per a primària i secundària, activitats, consells i ressenyes de llibres, segmentats per edats, que permeten que els educadors estiguin al dia de les novetats infantils.
- **Assessorament:** els membres de l'associació poden fer preguntes sobre qualsevol problema / pràctica / orientació i obtenen assessorament personalitzat.
- **Formació:** cursos presencials i en línia per al personal docent. També seminaris web sobre temes concrets.
- **Recomanacions** de lectura personalitzades per a una classe o una persona.
- **Recursos:** guies pràctiques clares i esquemàtiques sobre diversitat de temàtiques.



### 3 | Context i referències: bones pràctiques en la mediació lectora

## School Library Services

### Consultora especialitzada per a escoles

Consultora que dona servei a escoles del Regne Unit i les ajuda a convertir-se en centres d'aprenentatge, exploració i desenvolupament personal.

#### Principals serveis:

- **Subscripció per accedir a recursos:** accés a recursos i continguts que genera la consultora amb guies pràctiques, activitats innovadores per desenvolupar a l'aula i per despertar l'interès per la lectura en els alumnes. També es programen *webinars* i es pot accedir al préstec de llibres.
- **Consultoria:** projectes fets expressament per a escoles que volen abordar una necessitat concreta i millorar les iniciatives a les aules.
- **Gestió de biblioteca escolar:** ajuden les escoles tant pel que fa a la definició de l'espai físic o plataforma digital com en l'edició, la dotació i la formació del personal.

Font: [School Library Services](#)

The screenshot shows the website for School Library Services. At the top right is the logo 'SLS SCHOOLS LIBRARY SERVICES'. Below it is a navigation menu with links: HOME, ABOUT, ADVICE, READ, JOIN, ENQUIRE, MEMBERS, and a search icon. The main content area is titled 'INSIDE EDITION' with the tagline 'Listen. Nurture. Enthuse. Question. Debate.' Below this are three featured articles:

- Webinar: What is 'truth?'**  
FREE WEBINAR - 20 SEPTEMBER  
What is 'truth'? Equipping pupils to navigate the internet  
#Algorithms  
#FakeNews  
#Influencers  
#MyTruth  
There are 63,000 search enquiries entered into Google every second! But what does this mean for pupils increasingly relying on and being influenced by information available online?...
- It's not only the mental health of children... My mum's not like other mums**  
For children living with parents who suffer
- Empathy Superheroes**  
Miranda Mckearney: What's your empathy superpower?  
Where did the idea of book-based empathy



# Pla nacional del llibre i la lectura

**Gràcies!**